

Závěrečný projekt

Předmět: SP4MP_MTO2 Metodologie 2

Autor: Neradová Jana

UČO: 213788

Téma: Speciální pedagog

Výzkumný problém: Pracovní náplň a typické činnosti speciálního pedagoga

Výzkumná otázka:

Jaké je povědomí veřejnosti o pracovní náplni a typických činnostech speciálního pedagoga?

Vedlejší otázky k výzkumné otázce:

Je veřejnosti známá profese speciálního pedagoga?

Jakým způsobem veřejnost získává povědomí či informace o činnosti speciálního pedagoga?

V rámci jaké činnosti či náplně práce se veřejnost s profesí speciálního pedagoga setkává?

Má typ zaměstnání veřejnosti vliv na vznik povědomí o pracovní náplni speciálních pedagogů?

Považuje veřejnost tuto profesi za důležitou či společensky přínosnou?

Proč je dané téma relevantní?

V posledních letech se obor Speciální pedagogika velmi rozšířil, a to jak na školách jako takových, tak i jako obor na vysokých školách. Každým rokem vychází z tohoto oboru stovky absolventů, kteří hledají své uplatnění. Tento výzkum by měl pomoci zjistit, zda se povědomí o tomto oboru rozšířil i mezi veřejnost, zda ho považují za důležitý, zjistit postoj veřejnosti k tomuto oboru a také zda má nějaký vliv typ zaměstnání na vznik povědomí o této činnosti speciálních pedagogů.

Cíl výzkumu:

Cíl výzkumu je definován v otázce, a to zjistit jaké je povědomí široké veřejnosti o pracovní náplni a typických činnostech speciálního pedagoga.

Strategie výzkumu:

Kvantitativní přístup

Význam kvantitativního přístupu je zejména ve zkoumání vztahu mezi proměnnými.

Tyto vztahy mezi proměnnými mají statistickou využitelnost a závěry z tohoto přístupu se dají zobecňovat na populaci. Kvantitativním přístupem lze se zaměřit na rozsáhlejší společenské otázky a zkoumat tak větší okruh informací. Například dotazníkový průzkum umožňuje sběr velkého množství dat v relativně krátkém časovém úseku.

Hypotézy:

Teoretická:

Veřejnost má povědomí o pracovní náplni a činnostech speciálního pedagoga

Pracovní 1:

Čím více přibývá speciálních pedagogů ve školách, tím je povědomí o jejich práci u veřejnosti větší

Pracovní 2:

Čím více přibývá dětí se speciálně pedagogickými potřebami, tím více roste poptávka po oboru speciálního pedagoga, a tak stoupá povědomí veřejnosti o pracovní náplni tohoto zaměstnání

Pracovní 3:

Čím více roste povědomí veřejnosti o náplni práce a činnostech speciálních pedagogů, tím větší část veřejnosti považuje tuto profesi za důležitou

Koncept: Pracovní náplň a činnost speciálního pedagoga

Dimenze konceptu: poradenská činnost

pedagogická činnost

činnost v sociálních zařízeních

činnost ve zdravotnických zařízeních

činnost v rehabilitačních zařízeních

činnost v dalších specializovaných zařízeních

diagnostická činnost

asistentké služby

Konceptualizace: Nejčastější pracovní náplň speciálního pedagoga, se kterou se veřejnost může setkat, je jeho činnost v pedagogickém, poradenském či jiném specializovaném zařízení.

Operacionalizace:

indikátor č. 1: pedagogická činnost – školy pomocné, speciální, praktické, základní, mateřské

indikátor č. 2: poradenská činnost – depistážní činnost, činnost ve SPC a PPP, specializovaná centra (tyflocentrum, tyfloservis, Sons), zprostředkování komunikace mezi školou a poradenským zařízením a naopak, integrativní činnost

indikátor č. 3: činnost v jiném specializovaném zařízení – v rámci péče logopedické, psychopedické, etopedické, somatopedické, tyflopédické

Návrh metody sběru dat:

Dotazník

Výzkumná populace: Občané města Brna

Vzorek populace: náhodný výběr cca 100 lidí

Vzor dotazníku

Tento dotazník se týká vědeckého výzkumu k diplomové práci. Účelem tohoto dotazníku je shromáždit a vyhodnotit informace o tom, jaké má široká veřejnost povědomí o náplni práce a činnostech speciálního pedagoga a také o postavení tohoto oboru ve společnosti.

Dotazník je anonymní, proto se nikam nepodepisujte.

Prosím o zodpovědné vyplnění dotazníku, jedná se vědecký výzkum.

Postup při vyplňování dotazníku:

Pokud není uvedeno jinak, vyberte jen jednu odpověď nebo odpověď vypište na vymezené místo.

Předem děkuji za váš čas a vyplnění dotazníku

1. datum vyplnění:

2. věk:

3. pohlaví: muž - žena

4. Vzdělání:

- ZŠ
- SOU
- SŠ
- VOŠ
- VŠ

5. zaměstnání:

6. Co si představíte pod pojmem profese Speciálního pedagoga?

Popište:.....
.....
.....

7. Kde jste poprvé slyšela o profesi speciálního pedagoga? Řekl mi o něm:

- pedagog ve škole
- ošetřující lékař
- pediatr
- logoped
- pediatr
- v práci, kolegové
- známí, kamarádi, příbuzní
- poradkyně v rané péči či jiný poradce
- psycholog, psychiatr
- ve stacionáři
- rodič dítěte s postižením
- musel jsem speciálního pedagoga vyhledat sám
- slyšela jsem o této profesi jinde:

Kde? Popište:

.....

- neslyšela jsem o tom, neznám tuto profesi

8. Máte se speciálním pedagogem nějakou vlastní zkušenost?

- ano, mám osobní zkušenost, setkal jsem se speciálním pedagogem a spolupracoval jsem s ním
- nemám osobní zkušenost, ale znám tuto profesi od známých, přátel, kolegů, ze školy, z práce, odjinud atd.
- nemám žádnou zkušenost s touto profesí
- ano, ale setkal jsem se s touto profesí jinak

Jak? Popište:

.....

9. Pokud máte vy nebo vaši známí osobní zkušenost s touto profesí a osobně jste se setkali se speciálním pedagogem, kde to bylo?

Můžete zaškrtnout více odpovědí

- v nadaci
- ve škole
- ve speciálně pedagogickém centru (SPC)
- v pedagogicko psychologické poradně (PPP)
- ve středisku rané péče
- v logopedickém centru
- v dětské nemocnici
- v dětském domově
- v tyflocentru, tyfloservisu
- v organizaci SONS
- jinde:

Kde? Popište:

.....

10. Z jakého důvodu jste se osobně setkal se speciálním pedagogem?

Popište:.....

.....

.....

11. Jaké bylo vaše osobní setkání se speciálním pedagogem?

V případě, že jste se se speciálním pedagogem osobně neseťkal, tuto otázku, prosím, vynechte

Ohodnoťte od 1 do 5 , 1=pozitivní , 5=negativní

1 2 3 4 5

můžete popsat svými slovy toto setkání:

.....

.....

12. S kým podle vás speciální pedagog pracuje?

Můžete zaškrtnout více odpovědí

- se zdravotně postiženými dětmi (postižení mentální, tělesné, zrakové atd.)
- s dětmi s poruchami chování
- se sociálně vyloučenými dětmi
- s dětmi se specifickými poruchami učení (dyslexie, dyskalkulie, dysgrafie atd.)
- s hyperaktivními dětmi
- s nemocnými dětmi na dětském oddělení v nemocnici
- s dospělými
- s rodiči
- s někým jiným:

S kým? Popište:

.....

13. S jakou další profesí by měl podle vás speciální pedagog spolupracovat?

Vyberte podle Vás 3 nejdůležitější věci

- s pedagogem
- s lékařem
- s fyzioterapeutem
- s psychologem
- s úřady
- se správou sociálního zabezpečení
- s dalšími školami
- s pedagogicko psychologickou poradnou (PPP)
- se speciálně pedagogickým centrem (SPC)
- s někým jiným:

S kým? Popište:

.....

14. Co podle vás patří mezi hlavní úkoly speciálního pedagoga?

Vyberte 3 nejdůležitější věci

- edukace jedinců se specifickými potřebami např. zdravotně postižené děti
- osvětová činnost pro veřejnost a rodiče
- zajištění volnočasových aktivit pro děti a jejich rodiče
- preventivní programy a projekty
- vyhledávání (depistáž) dětí se specifickými potřebami např. děti se specifickými poruchami učení (dyslexie, dyskalkulie, dysgrafie atd.)
- pedagogická poradenská činnost
- sociální poradenská činnost
- právní poradenská činnost
- zdravotnická poradenská činnost
- odborná poradenská činnost v rámci typu postižení jedince
- vyléčit dítě
- naučit dítě učit se
- naučit dítě samostatnosti
- ulehčit rodičům péči
- zařazování žáků se zdravotním postižením do škol mezi žáky zdravé (tzv. integrace a inkluze)
- zprostředkování komunikace mezi školou a poradenským zařízením a naopak,
- jiný

Popište:

.....
.....

15. Myslíte si, že profese speciálního pedagoga v naší společnosti důležitá a společensky přínosná?

Ohodnoťte o 1 do 5, 1 = velmi důležitá a velmi společensky přínosná, 5 = není důležitá a není společensky přínosná

1 2 3 4 5

Děkuji za vyplnění dotazníku

Praktické a etické problémy sběru dat pomocí dotazníku:

Jeden z hlavních problémů sběru dat pomocí dotazníku je jeho návratnost. Veřejnost už je přesycena jakýmkoliv dotazováním a její ochota spolupracovat a odpovídat klesá. Dalším problémem je neochota poskytnout část svých osobních údajů (věk, zaměstnání), ačkoliv je zaručena anonymita.

Před výzkumným sběrem dat je vhodné si udělat tzv. předvýzkum, aby se předešlo právě různým praktickým problémům, jako jsou například špatně formulované otázky, špatný výběr vzorku, zjištění, že chceme zjistit nezjistitelné. Předvýzkum nám samozřejmě pomůže i v řešení různých etických problémů, ukáže nám jakou zvolit cestu při výběru respondenta, jak ho přemluvit ke spolupráci, vhodně zlepšit formulaci otázek, aby byla pro respondenta ještě přijatelná atd.

Praktických a etických problémů je mnoho a záleží na daném tématu výzkumu, vzorku respondentů, které si vybereme i typu sběru dat pro výzkum.

Seznam literatury:

1. Disman M., Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele, Praha: Karolinum, 3 vydání, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7
2. E-zdroje Vše o citování [online], [cit. 21. května 2011], dostupný na World Wide Web: <http://www.ped.muni.cz/wlib/newweb/index.php?sekce=3&podsekce=37>
3. Gavora P., Elektronická učebnice pedagogického výskumu [online], [cit. 21. května 2011], dostupný na Worl Wide Web: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>
4. Gavora P., Výzkumné metody v pedagogice: příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky, Brno: Paido, 1996, 130 s., ISBN 80-85931-15-X
5. Chrástka M., Metody pedagogického výzkumu - Základy kvantitativního výzkumu, Grada: Praha, 2007, ISBN 80-247-1369-1
ISBN 80-7184-797-6
6. Průcha J., Pedagogická slovník, Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-647-6
7. Slowík J., Speciální pedagogika, Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-1733-3
8. Survey Simply.cz [online], [cit. 21. května 2011] dostupný na Worl Wide Web: <http://surveysimply.cz/>
9. Škoda J., Speciální pedagogika, Praha: Triton, 2008, ISBN 978-80-7387-014-0
10. Štverák V., Stručný průvodce dějinami pedagogiky, Praha: Karolinum, 1999,
11. Závěrečné práce - Pokyn děkana Pdf k realizaci závěrečných prací (1/2010) [online], [cit. 21. května 2011], dostupné na World Wide Web :
http://is.muni.cz/do/1441/VPAN/pokdek/Pokyn_dekana_c._1-2010.pdf
12. Zelinková O., Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program, Praha: Portál, 2007, 978- 80-7347-520-6

Projekt se příliš nepovedl, hlavní problémy vidím dva

1. Vůbec není jasné, proč je důležité a zajímavé zkoumat to, co chcete zkoumat, k čemu to bude.
2. Asi jste to myslela dobře, ale s hypotézami jste uhnula z cesty a už se nevrátila – bylo by lepší (když už takový výzkum) stanovit si proměnné, o kterých předpokládáme, že budou mít na postoj ke speciálním pedagogům vliv – věk, pohlaví, velikost bydliště, typ vzdělání (humanitní, technické), zkušenost konkrétní, zkušenost zprostředkovaná

atd. či zcela jiné – omezit se na 3 – 5 faktorů. Pak o nich napsat hypotézy. Po důkladně promyšleném úvodu a zacílení výzkumu se všechno dělá snáz, i dotazník.